

Nota aan het Directiecomité**Betreft : FEDCOM-rollen**

uw berichten

De boekhoudkundige en financiële verrichtingen van de FOD Economie, zowel langs uitgaven- als langs ontvangstenzijde worden uitgevoerd via FEDCOM.

uw kenmerk

Ter herinnering: FEDCOM is de informatica-omgeving welke wordt aangestuurd door BOSA en door alle federale instellingen wordt gebruikt voor de vermelde verrichtingen.

ons kenmerk
S2/B&BG/2018/001280

De FOD Economie gebruikt FEDCOM sinds het begrotingsjaar 2010 voor de processen:

bijlagen

1

- BTB (van Bestelling tot Betaling)
hetzij voor de vastlegging van de budgettaire kredieten; de ontvangst, registratie, controle en betaling van facturen.
- VRK (van Vastgesteld Recht tot Kasbeheer)
hetzij de registratie van te ontvangen bedragen, monitoring en boeking van stortingen en (niet bij de FOD Economie) kasbeheer.
- BTR (van Budget tot Rapportage)
hetzij monitoring van het kredietverbruik, boekhouding, activabeheer, balans- en jaarrekening.

De uitvoering van al deze verrichtingen vereist dat aan een groot aantal medewerkers van de FOD "rollen" worden toebedeeld. Het betreft zowel medewerkers van S2, gecentraliseerd, als medewerkers van alle andere DG's en SD's, gedecentraliseerd.

Elke toebedeelde "rol" geeft aan de betrokken medewerker toegang tot specifieke transacties in Fedcom.

Contactpersoon: Peter Christiaens

Stafdienst budget-en beheerscontrole – financiële dienst

Elke werkdag van 9 tot 16 uur. In geval van onmogelijkheid tijdens deze uren, dinsdag en vrijdag, na afspraak, tot 20 uur.

T +32 (0) 02 277 60 89
F +32 (0)Peter.christiaens@economie.fgov.be
<https://economie.fgov.be>

Een aantal van de belangrijkste "rollen" zijn, bij wijze van voorbeeld, ondermeer:

- aankoper
- boekhouder
- vereffenaar
- vast actief beheerder
- ordonnateur
- rekenplichtige
- etc.

Binnen de FOD werden deze rollen aan medewerkers toegekend in functie van de organisatie van de betreffende processen met, in grote lijnen, een sterke centralisatie van de uitgaven- en boekhoudflows bij S2 (behalve de rollen van ontvanger en goedkeurder van prestaties) er een decentralisatie van de rollen m.b.t. ontvangsten.

Naast de aspecten van efficiëntie is het uiteraard ook uitzonderlijk belangrijk de rollen aan medewerkers toe te kennen in functie van een sluitende interne controle. Het is evident dat bepaalde rollen niet met elkaar gecombineerd mogen worden bijvoorbeeld "aankoper" en "vereffenaar" om het duidelijkste voorbeeld te nemen.

In bijlage vind u de matrix welk een overzicht geeft van alle betrokken medewerkers van de FOD en de Fedcom-rollen die hen werden toegekend.

Het beheer van de rollen binnen de FOD, hetzij het toekennen of uittrekken van rollen, wordt door S2 uitgevoerd in samenwerking met de betrokken DG's / SD's en met BOSA.

Volgens het artikel 29 van de wet van 22 mei 2003 (houdende organisatie van de begroting en de comptabiliteit van de federale staat) dient " op voordracht van de minister van Begroting de Koning de regels te bepalen die voor de diensten,....., van toepassing zijn op het vlak van organisatie van de boekhoudkundige en de begrotingsverrichtingen".

Het KB dat dus de toekenning en de organisatie van het beheer van de Fedcom-rollen dient te definiëren werd evenwel- we zijn ondertussen in 2018.....- nog steeds niet genomen.

In afwachting hiervan blijft het voor de departementen dus een beetje improviseren.

Hierbij willen we interne richtlijnen formaliseren en motiveren met betrekking tot het beheer van de Fedcom-rollen en zeker de richtlijnen inzake de (on)verenigbaarheden van bepaalde Fedcom-rollen. Indien er omwille van specifieke redenen uitzonderingen op bepaalde onverenigbare rollencombinaties noodzakelijk zijn, zullen deze uitzonderingsgevallen duidelijk omschreven worden, alsook de criteria en de beslissingswijze. Voor de opmaak van deze instructies hebben we ons gebaseerd op de risicoanalyse die door de FOD BOSA werd uitgevoerd in 2017 rekening houdend met de commentaren van de federale auditdienst, waarbij werd gevraagd aandacht te besteden aan de zware risico's.

In wat volgt wordt voor elke Fedcom-rol besproken welke rollen onverenigbaar zijn volgens de hoge risico's van de risicoanalyse en omwille van welk risico er onverenigbaarheid is. De uitzonderingen die op bepaalde onverenigbaarheden worden getolereerd worden duidelijk afgelijnd en gemotiveerd.

De rollenbeheerders dienen te allen tijde onderstaande onverenigbaarheden te voorkomen bij het uitvoeren van het rollenbeheer.

Er wordt ook een opsplitsing gemaakt tussen de uitgaven- en ontvangstenzijde. De eerste 7 rollen horen tot de uitgavenzijde, de volgende 3 rollen bespreken de onverenigbaarheden voor de rollen aan inkomstenzijde. Het opdelen van de uitgaven- en inkomstenzijde is zinvol aangezien er voor het ontvangstenproces een sterke graad van decentralisatie is doorgevoerd, het uitgavenproces in Fedcom is dan eerder sterk gecentraliseerd op de rollen van goedkeurder en ontvanger na.

A) Uitgavenzijde

1. De aankooprol

1.1 Onverenigbaarheden

2. De rol van ordonnateur van de vastleggingen
2.2 Onverenigbaarheden
3. De rol van de dienst goederenontvangst
3.1 Onverenigbaarheden
4. De rol van goedkeurder prestaties/approver
4.1 onverenigbaarheden
5. De rol van de validator
5.1 onverenigbaarheden
6. De rol van (hoofd)vereffenaar
6.1 onverenigbaarheden:
7. De rol van masterdatabeheerder leveranciers (ZMD004)
7.1 onverenigbaarheden:

B) Ontvangstenzijde

8. De rol van boekhouder vastgesteld recht (FB70-FB75) en mass upload vastgestelde rechten (ZBOE012)
8.1 onverenigbaarheden:
9. De rol van masterdatabeheerder aan debiteurenzijde (ZMD007)
9.1 onverenigbaarheden
10. De rol van rekenplichtige (FEBAN)
10.1 onverenigbaarheden

A) Uitgavenzijde

1. De aankooprol

De aankoper maakt bestellingen op via de transactie ME21N.

1.1 Onverenigbaarheden

De aankooprol is niet verenigbaar met:

- de rol van goederenontvangst (MIGO), rol goedkeurder prestaties of approver (SBWP VIM).

Motivatie: volgens de implementatie van de 3-way match mag de aankoper de goederen niet ontvangen en de prestaties ook niet valideren.

- De rol van goedkeurder prestaties/ de rol van approver:

Motivatie: In bepaalde gevallen kan de bevestiging van de geleverde prestaties niet gebeuren via de MIGO-procedure. In dat geval worden de prestaties bevestigd op basis van een goedkeuringsprocedure in VIM aan de hand van de factuur. Om fraude te voorkomen is het noodzakelijk dat de rol van goedkeurder en aankoper niet samenvallen in één en dezelfde rol.

- de rol van ordonnateur van de vastleggingen (ME29N)

Motivatie: er is een belangenconflict tussen degene die de bestelbon opmaakt en degene die de bestelbon moet goedkeuren.

- de rol van de (hoofd)budgethouder (FMBB)

Motivatie: er is een belangenconflict tussen degene die de bestelbon opmaakt en degene die herverdelingen kan uitvoeren op niveau van de basisallocaties en die de kredieten kan herverdelen.

- De rol van (hoofd)vereffenaar (OPT/VIM_workplace)

Motivatie: volgens de 3-waymatch mag degene die bestelbon opmaakt geen facturen inboeken.

- De rol van masterdatabasebeheerder leveranciers (ZMD004)

Motivatie: degene die bestelbon maakt zou fictieve leveranciersgegevens kunnen creëren, er bestaat een kans op fraude.

2. De rol van ordonnateur van de vastleggingen

De ordonnateur vastlegger zal het vastleggingsdossier nakijken dat hij doorkrijgt via de aankoper. Hij zal de begrotingstechnische en boekhoudkundige aanrekening van de lijnen van een bestelbon controleren die door de rol van aankoper in het systeem werden ingebracht.

2.1 Onverenigbaarheden

De rol van de ordonnateur is niet verenigbaar met:

- De rol van aankoper (ME21N)

Motivatie: er is een belangenconflict tussen degene die de bestelbon opmaakt en degene die de bestelbon moet goedkeuren.

3. De rol van de dienst goederenontvangst

Deze dienst staat in voor het verrichten van de feitelijke vaststellingen in het raam van de uitvoering van de opdrachten, waarvoor hij als verantwoordelijke werd aangewezen. Zijn bevindingen monden uit in een vaststelling van:

- aanvaarding
- in gebreke zijn van de contractant (wanprestatie vanwege de leverancier)

De taak van de dienst ontvangst is beperkt tot het verrichten van de feitelijke vaststellingen (d.m.v. de transactie MIGO)

3.1 Onverenigbaarheden

De rol van de dienst goederenontvangst is niet verenigbaar met:

- de rol van aankoper (ME21N)

Motivatie: volgens de 3-way match mag degene die goederen ontvangt en goedkeurt geen bestellingen opmaken (ME21N)

- de rol van ordonnateur van de vastleggingen (ME29N)

Motivatie: belangenconflict tussen degene die de goederen ontvangt en goedkeurt en degene die de bestelbon goedkeurt

- De rol van (hoofd)vereffenaar (OPT/VIM_workplace)

Motivatie: zo is het mogelijk een fictieve goederenontvangst te boeken voor de boeking van de factuur kan gebeuren via de workplace in VIM.

Uitzondering:

Het is toegestaan dat degene die het betaalproces opvolgt als projectverantwoordelijke binnen e-invoicing de rol van goederenontvanger combineert met de rol van vereffenaar. De projectverantwoordelijke heeft beide rollen maar zal die enkel en alleen gebruiken om bepaalde eindgebruikers te ondersteunen indien ze problemen ondervinden om bepaalde acties correct uit te voeren. Hij fungeert als een contactpersoon om bepaalde problemen te kunnen verhelpen. Dit kunnen kleine verbeteracties in het proces zijn, op niveau van de MIGO of bij de boeking van de factuur, die het mogelijk maken om blokkeringen in het proces effectief te verhelpen. Bijvoorbeeld het boeken van een MIGO-storno een op verkeerd opgemaakte PO, het verhelpen van de swimlane 808 niet in SAP geboekte facturen of het verzorgen van de Chart of Authorities. Voor deze laatste 2 taken is de rol van vereffenaar nodig.

4. De rol van goedkeurder prestaties/approver

Binnen het kader van VIM kan deze rol de goedkeuring op de factuur of op het financieel document verzekeren via verwerking van de goedkeuringstaken in Fedcom. De approver keurt de gefactureerde prestaties en/of leveringen goed.

4.1 onverenigbaarheden

De rol van goedkeurder is niet verenigbaar met:

- De rol van aankoper:

Motivatie: volgens de 3-way match mag degene die de geleverde prestaties goedkeurt geen bestellingen opmaken (ME21N) om fraude te voorkomen (hoog risico)

- De rol van (hoofd)vereffenaar (OPT/VIM_workplace)

Motivatie: Degene die de factuur inboekt voor betaling mag de factuur niet goedkeuren om fraude te voorkomen (Hoog Risico). De goedkeurders werden beheerd in de chart of Authorities.

Uitzondering:

In deze chart of authority werd wel toegelaten een rol van goedkeurder te geven aan de leidinggevenden van de financiële dienst met de rol van vereffenaar om in bepaalde gevallen een technische goedkeuring te geven aan een betaaldossier waarvoor een voorafgaand goedkeuringstraject werd gevolgd buiten Fedcom. De technische goedkeuring moet dan eerder gezien worden als een technische deblokking van het betaalproces dan als inhoudelijke goedkeuring van het dossier. Deze technische goedkeuring is nodig indien er een betaalprocedure via de NON-PO in VIM betaald dient te worden (bijvoorbeeld BTW, betaling via een wachtrekening derdengelden). Deze rol wordt dan ook uitsluitend gebruikt voor dergelijke goedkeuringen en niet voor andere schuldvorderingen of facturen aangezien de goedkeurders voor de courantere uitgavencircuits duidelijk zijn afgelijnd voor de vereffenaars die de goedkeuringsflows in VIM initiëren.

5. De rol van validator in VIM

Dit is een rol die voorzien wordt buiten SAP en die het werk van de vereffenaar zou moeten verlichten, deze rol vult de factuurvelden verder aan die niet werden herkend door het OCR-systeem.

5.1 onverenigbaarheden:

De rol van validator is niet verenigbaar met:

- de rol van masterdatabeheerder leveranciers

Motivatie: er is een risico op een belangenconflict tussen degene die de masterdata-aanvragen voor leveranciers doet en degene die de facturen in ICC validatie valideert.

6. De rol van (hoofd)vereffenaar

De vereffenaar is verantwoordelijk voor de leveranciersboekhouding. De vereffenaar komt tussen voor de facturen die niet voldoen aan de driepuntscontrole. De vereffenaar beschikt over de nodige transacties om de boekhoudkundige gegevens van de leverancier te raadplegen, alsook informatie omtrent de PO-rapportering, de goederenontvangsten, de tabel met goedkeurders, de impact op het budget en etc.

De vereffenaar voert in VIM zodoende op basis van bovenstaande informatie het betaalproces van de factuur, indien nodig doet hij via VIM beroep op andere rollen.

De hoofdvereffenaar beheert op zijn beurt de goedkeurderslijst of de Chart of Authorities waarin alle goedkeurders van de FOD worden onderhouden.

6.1 onverenigbaarheden:

De rol van (hoofd)vereffenaar is niet verenigbaar met:

- de rol van aankoper (ME21N)

Motivatie: er is een belangenconflict tussen degene die de bestelling opmaakt en degene die de facturen kan boeken en in betaling stellen op deze PO.

- de rol van goederenontvanger (MIGO)

Motivatie: het is mogelijk een fictieve goederenontvangst te boeken voor de boeking van de factuur kan gebeuren via de workplace in VIM.

Zie uitzondering op onverenigbaarheden 3.1 tussen de rol van (hoofd)vereffenaar en goederenontvanger.

- de rol van goedkeurder prestaties of approver (SBWP VIM)

Motivatie: Degene die de factuur inboekt voor betaling mag de factuur niet goedkeuren om fraude te voorkomen. De goedkeurders worden beheerd in de Chart of Authorities.

Zie uitzondering op onverenigbaarheden 4.1 tussen de rol van goedkeurder prestaties en de rol van (hoofd)vereffenaar.

- de rol van masterdatabasebeheerder Leveranciers (ZMD004):

Motivatie: er is een risico op een belangenconflict tussen degene die de masterdata-aanvragen voor leveranciers doet en degene die de facturen inboekt als vereffenaar. Er is een wezenlijk risico dat er onjuiste crediteurs worden aangemaakt waarop de vereffenaar facturen kan betalen.

7. De rol van masterdatabasebeheerder leveranciers (ZMD004)

De persoon die deze rol op zich neemt staat onafhankelijk tegenover de andere businessrollen. Deze persoon is verantwoordelijk voor wijzigingen van de stamgegevens. Hij zal met de Federal Account in contact treden voor wat betreft de wijziging of aanmaak van de leveranciersstamgegevens.

7.1 onverenigbaarheden:

De rol van masterdatabasebeheerder leveranciers is niet verenigbaar met:

- de rol van validator in VIM (ICC_validation):

Motivatie: er is een risico op een belangenconflict tussen degene die de masterdataaanvragen voor leveranciers doet en degene die de facturen in ICC validatie valideert.

- de rol (hoofd)vereffenaar (OPT/VIM_WP):

Motivatie: er is een risico op een belangenconflict tussen degene die de masterdata-aanvragen voor leveranciers doet en degene die de facturen inboekt als vereffenaar. Er is een wezenlijk risico dat er onjuiste crediteurs worden aangemaakt waarop de vereffenaar facturen kan betalen.

- de rol van boekhouder (FB01):

Motivatie: er is een belangenconflict tussen de rol van masterdatabeheerder crediteuren met de boekhouder voor wat betreft de stamgegevens van leveranciers.

Uitzondering:

Aangezien het verwerken van masterdata-aanvragen aan leverancierszijde geen voltijdse taak blijkt, is het opportuun om deze rol op gecentraliseerd niveau te combineren met de rol van boekhouder (FB01)

De rol van masterdata crediteurenbeheer kan gecombineerd worden met de rol van boekhouder op de financiële dienst in de volgende gevallen:

-de rol van boekhouder (FB01) wordt enkel gebruikt om bijstand te verlenen bij de boeking van de eindejaarsverrichtingen.

-er wordt een periodieke controle uitgevoerd op de bewegingen die door degene die rollen combineert worden ingeboekt via transactie FB01.

- De rol van rekenplichtige (FEBAN)

Motivatie: Er is een aanzienlijk belangenconflict tussen het beheer van de masterdata crediteuren en de FEBAN-rol van rekenplichtige. Via de FEBAN is het mogelijk om inkomsten die toekomen op de wachtrekening om te leiden naar fictieve leveranciers die werden aangemaakt door dezelfde persoon met de rol van masterdatabeheerder. Via de leveranciersboekhouding kan de ontvangst uitbetaald worden op de fictieve leverancier. Dit risico wordt nog vergroot aangezien de rol van rekenplichtige niet kan gekoppeld worden aan één enkele rekening. Via deze rol heeft elke rekenplichtige toegang tot elke bankrekening.

B) Ontvangstenzijde

8. De rol van boekhouder vastgesteld recht (FB70-FB75) en mass upload vastgestelde rechten (ZBOE012)

De boekhouder vastgesteld recht, die de vorderingen ten aanzien van de debiteuren inboekt, kan ook aan de hand van een Excellijst vastgestelde rechten opladen in Fedcom. Hij boekt de vordering in op basis van een

dossier dat hij krijgt van de dossierbeheerder. Hij gaat op basis van het hem toegestuurd dossier na of aan de vier wettelijke voorwaarden voldaan is om een vastgesteld recht in te boeken (Er is een verplichting tot betaling, het bedrag is op nauwkeurige wijze bepaalbaar, de schuldenaar is bekend en men is in het bezit van een verantwoordingsstuk). Dit is een gedecentraliseerde rol.

8.1 onverenigbaarheden:

De rol van boekhouder vastgestelde rechten is niet verenigbaar met:

- de rol van masterdatabeheerder debiteuren (ZMD007):

Motivatie: er is een risico aanwezig op de creatie van fictieve debiteurgegevens voor aanmaak van fictieve vastgestelde rechten.

9. De rol van masterdatabeheerder aan debiteurenzijde (ZMD007)

De persoon die deze rol op zich neemt staat onafhankelijk tegenover de andere businessrollen. Deze persoon is verantwoordelijk voor wijzigingen van de stamgegevens met betrekking tot de debiteuren. Hij zal met de Federal Account in contact treden voor wat betreft de wijziging of aanmaak van de debiteurenstamgegevens.

9.1 onverenigbaarheden

De rol van masterdata debiteuren is niet verenigbaar met de:

- De rol van boekhouder vastgesteld recht en de massupload vastgestelde rechten (ZBOE012)

Motivatie: er is een risico aanwezig op de creatie van fictieve debiteurgegevens voor aanmaak van fictieve vastgestelde rechten.

- De rol van rekenplichtige (FEBAN)

Motivatie: Er is een belangenconflict tussen het beheer van de masterdata debiteuren en de FEBAN-rol van rekenplichtige. Er is een risico op fraude.

Via de FEBAN is het mogelijk om inkomsten die toekomen op de wachtrekening om te leiden naar debiteuren die fictief werden aangemaakt door dezelfde persoon met de rol van masterdatabasebeheer. Dit risico wordt nog vergroot aangezien de rol van rekenplichtige niet kan gekoppeld worden aan één enkele rekening. Via de rol van Rekenplichtige heeft elke rekenplichtige toegang tot elke bankrekening die in Fedcom wordt beheerd.

10. De rol van rekenplichtige (FEBAN)

De rekenplichtige staat in voor de invordering van de vastgestelde rechten. Hij kan de ontvangsten reconciliëren met de vastgestelde rechten aan de hand van de transactie FEBAN.

Opgelet de rol van rekenplichtige wordt ook toegekend aan de personen die bedragen op de algemene uitgavenrekening moeten verwerken (het gaat dan bijvoorbeeld om terugstortingen die gebeuren in het kader van ontvangen creditnota's).

De rekenplichtige is verder verantwoordelijk voor de correcte inning van de vastgestelde rechten. Bij problemen met betrekking tot de inning doet hij het nodige om het vastgestelde recht af te wikkelen. Hij kan rappels sturen, de juridische dienst contacteren, het dossier doorgeven aan de dienst inning en invordering bij de FOD Financiën en eventueel een wetsaanpassing vragen om bepaalde rechten te laten kwijtschelden.

10.1 onverenigbaarheden

De rol van rekenplichtige is onverenigbaar met:

- de rol van masterdatabasebeheerder debiteuren (ZMD007)

motivatie: zie 9.1

- de rol van masterdatabasebeheerder crediteuren (ZMD004)

motivatie: zie 8.1

Conclusie:

Het directiecomité valideert de instructies en belast S2 met de communicatie aan de betrokkenen. S2 zal hiervoor de nodige contacten nemen met de betrokken diensten.

Directeur B&B

Mr Massant